

ELi linnu- ja loodusdirektiiv

*Euroopa looduse ja
inimeste hüvanguks*

Euroopa Komisjon
Keskkonna peadirektoraat

Autor: Kerstin Sundseth, Ecosystems LTD, Brüssel

Komisjoni koordinaator: Sylvia Barova, Euroopa komisjon, üksus B.3 „Natura 2000”, 1049 Brüssel, BELGIA

Graafile disain: NatureBureau, Ühendkuningriik (www.naturebureau.co.uk)

Lisateave Natura 2000 kohta: <http://ec.europa.eu/environment/nature>

***Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastused
Euroopa Liitu käsitlevatele küsimustele***

Tasuta infotelefon: (*)

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Antav teave on tasuta nagu ka enamik kõnesid (v.a mõne operaatori, hotelli ja telefonikabiini puhul).

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab internetist Euroopa serverist (<http://europa.eu>)

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2015

ISBN 978-92-79-45624-4

doi:10.2779/952887

© Euroopa Liit, 2015

Paljundamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.

Fotod on kaitstud autoriõigusega ja nende kasutamine ilma fotograafide eelneva nõusolekuta on keelatud.

Printed in Belgium

TRÜKITUD TAASKASUTATUD PABERILE, MILLELE ON ANTUD ELI JOONESTUSPABERI ÖKOMÄRGIS (WWW.ECOLABEL.EU)

SISUKORD

4–5 Euroopa bioloogiline mitmekesisus – looduse rikkalik pärand

6–7 Ühiskonna hindamatu vara

8–9 Euroopa elurikkus on ohus

10–11 ELi looduskaitsealased õigusaktid – ainulaadne partnerlus

12–13 Ulatus ja eesmärk

14–15 Peamised nõuded

16–17 Liikide kaitse

18–19 Natura 2000 võrgustik – koordineeritud ökoloogiline võrgustik

20–21 Kaitsealade kindlaksmääramine

22–23 Natura 2000 alade haldamine

24–25 Natura 2000 – osa elavast maastikust

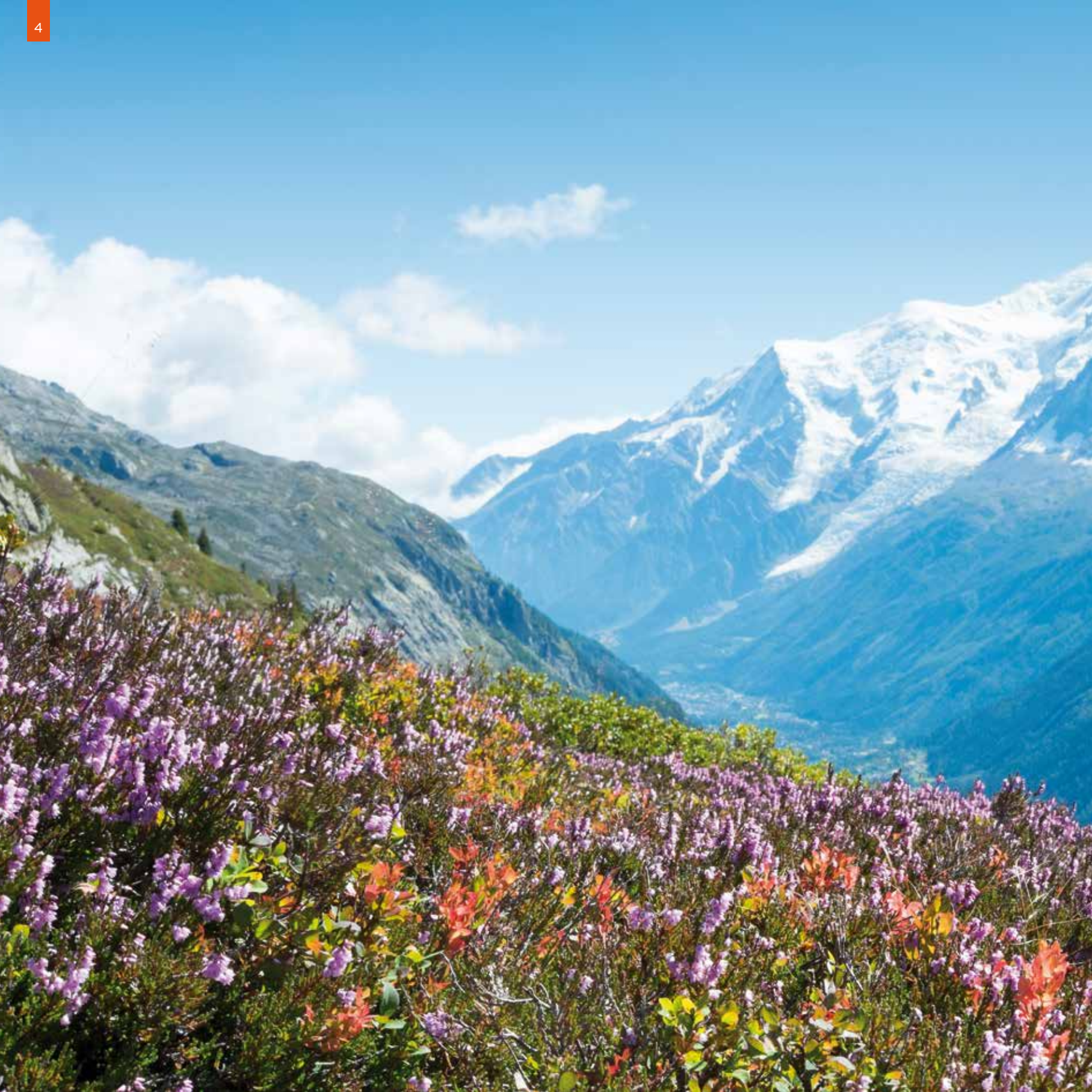
26–27 Säästva arengu edendamine

28–29 Natura 2000 lubab uusi planeeringuid ja projekte

30–31 Investeerimine tulevikku nii looduse kui ka inimeste hüvanguks

32–33 Eesseisvad väljakutsed

35 Lisateave ja fotode autorid

Euroopa bioloogiline mitmekesisus – looduse rikkalik pärand

Euroopa hõlmab alla 5% meie planeedi maismaapinnast. Vaatamata väiksusele on Euroopa looduslikult kasvavate taimede, loomade ja maastike mitmekesisus hämmastavalt suur, kusjuures paljusid neist liikidest ja maastikest ei leidu mitte kusagil mujal maailmas.

Alates lillekülastest Alpi aasadest kuni tuultest räsitud liivadüünideni Atlandi rannikul, Kesk-Euroopa lopsakaist pöögimetsadest ja Põhja-Euroopa hiiglaslikest lagedatest turbaaladest Vahemere kristalliselgete veteni – Euroopa loodus on tõeliselt ainulaadne.

Looduslik lilleaas Prantsusmaal Mont Blanci nõlvadel.

Ühiskonna hindamatu vara

Paljusi tuleneb see elurikkus kliimatilistest, topograafilistest ja geoloogilistest erinevustest. Samuti on see tingitud meie pikaaegsest sidestumisest maaga. Maailmas ei ole kuigi palju kohti, kus elupaikade, puutumata looduse ja kultuurmaastike sedavõrd mitmekesine, kontrastiderohke ja kohtade lõikes eristuv lapitekk oleks nii väikesel maa-alal nii tihedasti läbi põimunud.

Loodusliku pärandi kaitsmine tagab, et selline Euroopa taimede, loomade ja elupaikade rikkalikkus säilib ka tulevastele põlvetele. Väga tähtis on see ka meie majandusele ja heaolule.

Eluterved ökosüsteemid ei paku mitte üksnes väga mitmesuguseid olulisi sotsiaal-majanduslikke hüvesid, nagu toit, puhas vesi ja viljakas muld, vaid on ka elutähtsaks sissetulekuallikaks lugematule hulgale inimestele üle kogu Euroopa, kes oskavad selle loodusressursse jätkusuutlikul moel ära kasutada.

Dewerstone'i mets, Devon, Inglismaa, Ühendkuningriik. Tervisest pakatavad metsad ei aita mitte üksnes parandada õhu ja pinnase kvaliteeti, vaid neelavad ka suures koguses süsinikdioksiidi, mis on suurim kliimamuutuse põhjustaja.

Euroopa elurikkus on ohus

Viimase 20 aasta jooksul on Euroopa elurikkuse kaitsmisel saavutatud suurt edu, kuid elurikkuse kadumise peatamiseks on veel väga palju ära teha. Ehkki liikide väljasuremine ei toimu nii kiiresti kui teistes maailmajagudes, on kuni 25 % Euroopa loomaliikidest väljasuremise ohus ning isegi levinud liikide esindajad kannatavad sobilike elupaikade jätkuva vähenemise all.

Viimatine ELi maakatte loendus näitab, et valglinnastumise, tööstuse arengu ja uute taristute loomise tulemusena tekkinud tehisalade pind laieneb kõikjal Euroopas kiiresti. Sageli ohverdatakse selleks väärtuslikke loodusalasid, eriti märgalasid ja rohumaaid, mis on juba varem suuri kaotusi kandnud. Allesjäänud elupaigad on üha enam üksteisest eraldatud – sel määral, et ligi kolmandik ELi territooriumist on praegu keskmiselt kuni tugevalt killustatud.

Viimasel ajal on nii inimeste kui ka elurikkuse seisukohast suureks probleemiks kujunenud kliimamuutus, nagu ka jätkuv invasiivsete võõrliikide levik, mis kipuvad meie kohalikke taimi ja loomi välja tõrjuma. Muudeks loodust ähvardavateks ohtudeks on saastatus, loodusvarade mittesäästlik kasutamine ja põllumaade söötijätmine.

Kõige selle võimalikud tagajärjed on ülimalt tõsised: mainitud ohud ja surve võivad tõsiselt mõjutada ökosüsteemide tervist ning paljud neist ei pruugi olla enam suutelised tootma piisava kvaliteediga ja koguses puhast õhku ja vett või ohjata üleujutusi ja erosiooni.

Ibeeria ilves (Lynx pardinus) on üks enim ohustatud kaslasi maailmas. Tema väljasuremise vältimiseks on peagi kavas rakendada kaitsemeetmeid, mida toetatakse ELi LIFE'i fondidest.

ELi looduskaitsealased õigusaktid – ainulaadne partnerlus

Kõikjal Euroopas on inimesed üha rohkem mures bioloogilise mitmekesisuse kadumise pärast. Vastusena sellele on ELi riigipead ja valitsusjuhid seadnud endale ambitsioonika eesmärgi peatada aastaks 2020 elurikkuse vähenemine Euroopas ja pöörata see protsess tagasi.

Euroopa loodushoiu õigusaktide nurgakivideks on ELi linnu- ja loodusdirektiiv. Need direktiivid on ambitsioonikaim ja mastaapsem algatus, mis eales Euroopa looduspärandi säilitamiseks ette võetud.

Vöötelfiinid (*Stenella coeruleoalba*), Assoorid, Portugal. Selliste väga liikuvate liikide nagu delfiinid säilitamiseks tuleb tegutseda ühiselt kogu ELis.

Ulatus ja eesmärk

ELi linnu- ja loodusdirektiiv võimaldavad kõigil 28 liikmesriigil töötada ühiselt ühes ja samas tugevas õigusraamistikus kaitsmaks ELi kõige haavatavamaid liike ja elupaigatüüpe ELis kogu nende looduslikul levialal, sõltumata poliitilistest või halduspiiridest.

1979. aastal vastu võetud **linnudirektiivi** eesmärk on kaitsta kõiki metslinde ja nende olulisimaid elupaiku kõikjal üle ELi. **Loodusdirektiivis**, mis võeti vastu 13 aastat hiljem, käsitletakse väga sarnaseid meetmeid, kuid neid laiendatakse ligikaudu 1 000 muule haruldasele, ohustatud või endeemilisele metslooma- ja taimeliigile, mida sageli nimetatakse üleeuroopalise tähtsusega liikideks. Samuti kaitstakse sellega esmakordselt umbes 230 haruldast elupaigatüüpi.

Direktiivide üldine eesmärk on tagada nendega kaitstavate liikide ja elupaigatüüpide säilimine või taastamine nende looduslikul levialal ELis kuni **soodsa kaitsestaatuseni**. Seega on seatud kõrgem eesmärk kui pelgalt nende edasise hääbumise või kadumise peatamine: tagada nende liikide ja elupaigatüüpide taastumine sellisel määral, mis oleks piisav võimaldamaks neil pikas perspektiivis jõudsalt kasvama hakata.

Purpurhaigur (Ardea purpurea), La Dombes'i järv, Prantsusmaa. ELis on Natura 2000 võrgustiku raames selle liigi kaitsealadena kindlaks määratud üle 1 000 paikkonna 19 riigis.

Peamised nõuded

Eli linnu- ja loodusdirektiiv nõuavad liikmesriikidelt kahe peamise sätetepaketi rakendamist:

- ▶ esimese meetmetepaketi kohaselt peavad liikmesriigid **kehtestama range kaitse** kõigi Euroopa metslinnuliikide ja teiste loodusdirektiivi IV lisas loetletud ohustatud liikide suhtes nii Natura 2000 aladel kui ka väljaspool neid;
- ▶ teise paketi kohaselt tuleb **määrata kindlaks peamised kaitsealad** loodusdirektiivi I ja II lisas loetletud liikide ja elupaigatüüpide ning samuti rändlindude kaitseks. Need alad moodustavad sidusa ökoloogilise loodusala võrgustiku, mida tuntakse Euroopa Natura 2000 võrgustikuna.

Lisaks Natura 2000 võrgustiku alade väljavalimisele, mida tehakse puhtalt teaduslikul alusel, tuleb neist kahest direktiivist tulenevates meetmetes arvesse võtta majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi ning asjaomaste alade piirkondlikke ja kohalikke erisusi.

Selleks et kontrollida, kas meetmed täidavad oma eesmärgi, peavad liikmesriigid jälgima edusamme ning andma Euroopa Komisjonile iga kuue aasta tagant oma riigis esinevate üleeuroopalise tähtsusega liikide ja elupaikade seisundi kohta aru. Seejärel koondab Euroopa Komisjon kõik need andmed kokku, et teha iga liigi ja elupaiga kohta kindlaks üldine suundumus ELis tervikuna ning see, kas soodne kaitsestaatus on saavutatud või saavutatakse peagi.

Veekonn (Rana esculenta). Vastavalt loodusdirektiivile tuleb seda liiki jälgida, et selle tarvitamisel inimeste jaoks oleks tagatud liigi soodsa kaitsestaatus säilimine.

Liikide kaitse

Esimeses linnu- ja loodusdirektiivi sätetepaketis käsitletakse teatavate liikide kaitset kogu nende levialal üle kogu ELi, st nii Natura 2000 aladel kui ka väljaspool neid. Liikide kaitse sätted on suunatud kõigile ELis looduslikult esinevatele metslinnuliikidele ning samuti muudele liikidele, mis on loetletud loodusdirektiivi IV lisas.

Sisuliselt peavad liikmesriigid nende kohaselt keelustama järgmised tegevused:

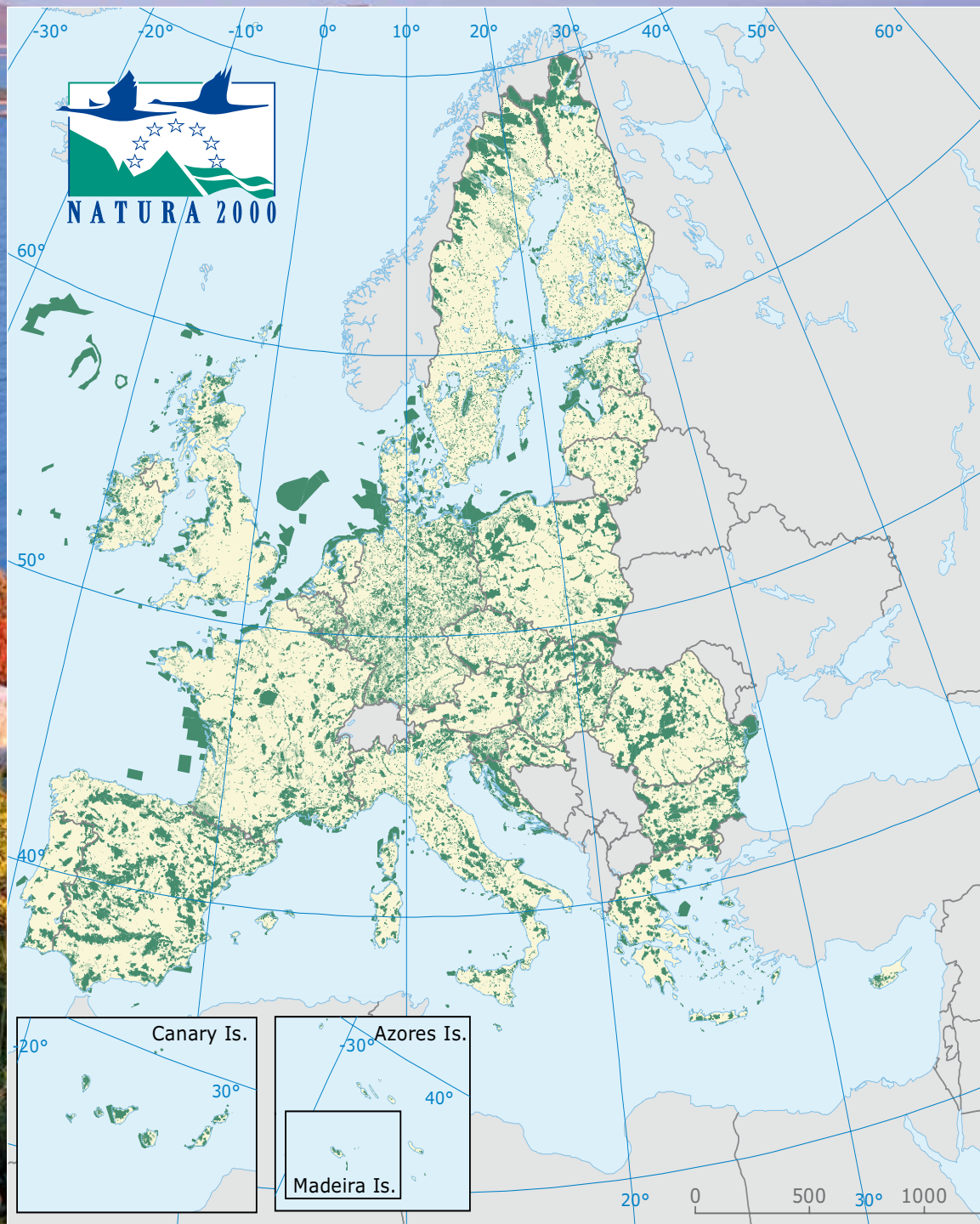
- ▶ igasugune tahtlik jaht ja tapmine looduslikus keskkonnas;
- ▶ tahtlik häirimine, nt paaritumise, poegade eest hoolitsemise, talveune või rände ajal;
- ▶ paaritumiskohtade või puhkepaikade kahjustamine või hävitamine;
- ▶ pesade või munade tahtlik hävitamine ning kaitsealuste taimede korjamine, kogumine, mahalõikamine, ülesjuurimine ja hävitamine looduses;
- ▶ eranditult mis tahes jahi- või tapmisvahendite kasutamine, millega võib kaasneda selliste liikide kadumine teatavast paikkonnast või selle populatsiooni tõsine häirimine;
- ▶ loodusest korjatud või püütud isendite pidamine, transportimine või müük.

Teatavatel asjaoludel on lubatud ka mööndused (nt ennetamaks tõsist kahju kultuurviljadele, eluskarjale, metsadele, kalavarudele või veele), tingimusel et ei ole olemas muud rahuldavat lahendust ning möönduse tagajärjed ei ole vastuolus nende direktiivide üldeesmärkidega.

Erandina võib mõningaid linnudirektiivi II lisas loetletud linnuliike jahtida, kuid see jaht peab olema kooskõlas teatavate reeglitega. Lisaks võidakse loodusdirektiivi V lisas loetletud liikide loodusesse viimise või kasutamise puhul nõuda hooldusmeetmeid.

*Liikmesriigid peavad määrama kindlaks erikaitsealad Atlandi hallhülge (*Halichoerus grypus*) kaitseks, kelle suhtes võidakse rakendada hooldusmeetmeid ka väljaspool neid alasid, et tagada tema soodsa kaitsestaatuse säilimine.*

Natura 2000 võrgustik – koordineeritud ökoloogiline võrgustik

Mõlema loodusdirektiivi keskmes on Natura 2000 võrgustikuks nimetatud üleeuroopalise ökoloogilise looduskaitsealade võrgustiku loomine.

Kõik 28 liikmesriiki on piiristanud oma Natura 2000 alad, et aidata säilitada nende territooriumidel esinevaid haruldasi elupaiku ja liike.

Praeguseks on võrgustikku kaasatud üle 27 000 ala, mis kokku hõlmavad märkimisväärse pindala – ligi viiendiku Euroopa maismaa-alast ning olulise osa maailmajagu ümbritsevatest meredest –, olles suurim kaitsealade koordineeritud võrgustik kogu maailmas.

Kaitsealade kindlaksmääramine

Natura 2000 võrgustiku alad valitakse teaduslikul alusel, tagamaks et kaitstud oleksid üleeuroopalise tähtsusega liikide ja elupaikade esinemuse poolest parimad ELi alad.

Vastavalt loodusdirektiivile määrab iga liikmesriik esmalt kindlaks olulised paikkonnad, kus neid liike või elupaiku tema territooriumil esineb, ning teeb ettepaneku nende alade kaitse alla võtmiseks. Seejärel valib Euroopa Komisjon liikmesriikide, Euroopa Keskkonnaameti ja teaduseksperptide abiga välja alad, mis arvatakse ühenduse tähtsusega alade hulka. Kui leitakse, et riigi nimistu ei ole piisav, palutakse liikmesriigil teha ettepanekuid veel mõne ala suhtes, et võrgustikku täiendada.

Kui ühenduse tähtsusega alad on välja valitud, saavad neist Natura 2000 võrgustiku osad. Seejärel on liikmesriikidel kuni kuus aastat aega nende piiristamiseks erikaitsealadena ning vajalike hooldusmeetmete rakendamiseks, et tagada seal esinevate liikide või elupaikade hea seisundi säilimine või taastumine.

Linnudirektiivi kohaselt valitakse alad välja pisut teisiti: liikmesriigid klassifitseerivad oma alad ning pärast hindamist arvatakse need otse Natura 2000 võrgustiku koosseisu.

Ühenduse tähtsusega alade valik toimub üheksa bioloogilis-geograafilise piirkonna tasandil, millest igauht iseloomustab talle omane taimestiku, kliima, topograafia ja geoloogia kooslus – sel moel on lihtsam tagada võrgustiku kui terviku ökoloogiline sidusus.

Mustsaba-vigle (Limosa limosa), Madalmaad. Muutunud põllumajandustavade tõttu on selle kunagi laialt levinud liigi arvukus viimase 20 aasta jooksul märkimisväärselt vähenenud.

Natura 2000 alade haldamine

Kõigil Natura 2000 aladel tuleb:

- ▶ **vältida kahjustavaid tegevusi**, mis võivad oluliselt häirida liike või kahjustada elupaiku, mille kaitseks ala on ette nähtud, ning lisaks tuleb
- ▶ vajaduse korral **rakendada positiivseid kaitsemeetmeid** elupaikade ja liikide säilitamiseks või taastamiseks, võttes arvesse majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi ning asjaomasele alale iseloomulikke piirkondlikke ja kohalikke iseärasusi.

Iga Natura 2000 ala kohta tuleb kindlaks määrata säilitamise eesmärgid ja meetmed lähtuvalt seal leiduvate üleeuroopalise tähtsusega liikide ja elupaikade ökoloogiliste vajaduste kontekstist. See määrab, millist hooldust on tarvis, et säilitada või taastada ala hea kaitsestaatus.

Ehkki see pole kohustuslik, soovitatakse loodusdirektiivis tungivalt Natura 2000 **hoolduskavade** koostamist kui vahendit eesmärkide ja meetmete kindlaksmääramiseks avatult ja läbipaistvalt. Need on kasulikud vahendid aitamaks kujundada kõigi sidus- ja huvirühmade seas konsensust ala pikaajalise hoolduse lahenduste osas ning luua ühise südameasja tunnet ja vastutust lõpptulemuse eest.

Vabatahtlikud järelevaatajad vestlemas kohalike talunikega. Somerset, Ühendkuningriik. Dialoog sidusrühmadega ja nende kaasamine on Natura 2000 edukuse alustingimus.

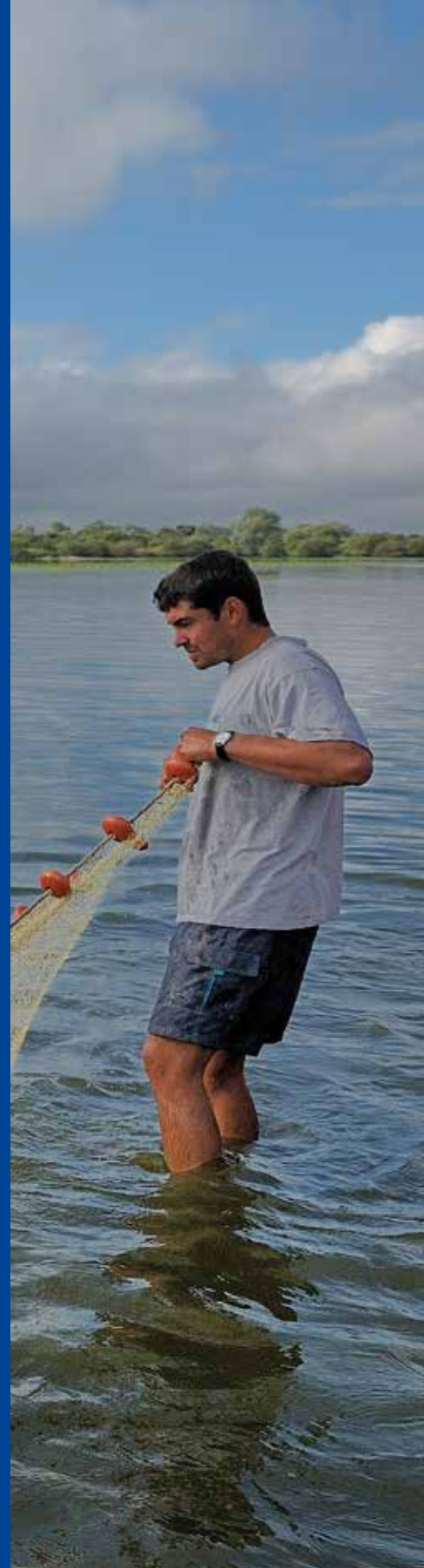
Natura 2000 – osa elavast maastikust

Võrgustik hõlmab rangelt kaitstud looduskaitsealasid, aga Natura 2000 lähtub märksa laiemast kaitsealade säilitamise ja säästliku kasutamise viisist, mille keskmes on suuresti inimese töötamine koos loodusega, mitte selle vastu. Kuna iga ala on ainulaadne, pannakse suurt rõhku kohalike lahenduste leidmisele kohalikele majandamisprobleemidele tihedas koostöös maaomanike, sidusrühmade ja muude asjahuvilistega.

Linnu- ja loodusdirektiiviga on võetud kasutusele kaasaegne, paindlik ja kaasav alade säilitamise meetod, milles tunnistatakse inimest looduse lahutamatu osana ning inimese ja looduse vastastikuse koostöö ideaali. Seega on igaühel täita Natura 2000 edus oma osa, olgu tegu riigiasutuste, eraisikutest maaomanike või -kasutajate, kinnisvaraarendajate, looduskaitsega tegelevate vabaühenduste, teadusekspertide, kohalike kogukondade või üksikisikutega.

Samuti on otstarbekas partnerluse soodustamine ja inimeste kokkuviiimine. Lõppude lõpuks toimub ju enamikul Natura 2000 aladest juba praegu mingil moel aktiivne maakasutus, ning need moodustavad lahutamatu osa laiemast maapiirkonnast. Paljud neist on väärtuslikud just senise majandamisviisi tõttu ning seega on tähtis tagada, et see tegevus jätkuks samamoodi ka edaspidi.

Kalurid. Lac de Grand-Lieu, Prantsusmaa. Igaühel on Natura 2000 alade säilitamisel oma osa.

Säästva arengu edendamine

Linnu- ja loodusdirektiiv toetavad säästva arengu ja integreeritud majandamise põhimõtete rakendamist.

Eesmärk ei ole Natura 2000 alade sotsiaal-majandusliku tegevuse välistamine, vaid pigem nende kasutamine sel moel, mis ühtlasi kaitseks ja toetaks seal leiduvaid väärtuslikke liike ja elupaiku ning säilitaks looduslike ökosüsteemide üldise hea tervise ühiskonna kui terviku hüvanguks.

Talumaa lammaste, rohuaasade ja hekiridadega. Melplash, Dorset, Inglismaa, Ühendkuningriik.

Natura 2000 lubab uusi planeeringuid ja projekte

Mis puutub uusarendustesse Natura 2000 aladel või nende ümbruses, siis loodusdirektiivi artikliga 6 on kehtestatud erikord lubade hankimiseks planeeringute või projektide jaoks, mis võivad üht või mitut Natura 2000 ala märkimisväärselt mõjutada, olgu siis omaette või koos mõne muu planeeringu või projektiga.

Selline ühtne üleliiduline süsteem annab kinnisvaraarendajatele võrdse tegutsemisvabaduse, tagades selle, et ühelgi liikmesriigil ei ole võimalik saavutada konkurentsieelist võrreldes teistega, kes juhinduvad kõrgematest keskkonnanormidest. Samuti välistab see olukorra, kus ühe riigi jõupingutused elurikkuse kaitsel nullitakse ära kontrollimatu kinnisvaraarendusega kusagil mujal.

Potentsiaalselt kahjustavad projektid peavad läbima asjakohase hindamise, et teha kindlaks võimalike alal leiduvatele üleeuroopalise tähtsusega liikidele või elupaikadele avaldatavate mõjude täpne olemus ja ulatus. Seejärel on pädevate riigiasutuste otsustada, kas kiita planeering või projekt heaks või mitte. Seda saab teha alles pärast veendumist selles, et see ei avalda ebasoodsat mõju asjaomase ala terviklikkusele. Ülesanne on tõestada, et mõjud puuduvad, mitte aga seda, et neid esineb.

Siiski võidakse teatavate planeeringute või projektide puhul teha ka erandeid, kui neid peetakse vajalikuks ülimusliku avaliku huviga seotud tungivatel põhjustel, kui muid alternatiive ei ole ning on rakendatud kõiki vajalikke kompenseerimismeetmeid, millega tagatakse Natura 2000 võrgustiku üldine sidusus.

Investeerimine tulevikku nii looduse kui ka inimeste hüvanguks

Täielikult toimiv Natura 2000 võrgustik soodustab meie väärtusliku looduskapitali sidusat ja ressursitõhusat kasutamist ning edendab säästvat ja kaasavat majanduskasvu. Selle tulemuseks võib samuti olla paremini integreeritud ja sidusam kinnisvaraarenduspoliitika, mis ühendab endas elutervetel ökosüsteemidel põhinevaid üksteist täiendavaid majandustegevusi.

Samas on selle saavutamiseks vaja olulisi rahalisi investeeringuid praeguse hinnangu kohaselt suurusjärgus 5,8 miljardit eurot aastas. Kuigi Natura 2000 rahastamine on peamiselt liikmesriikide kohustus, mõistetakse loodusdirektiivis ka vajadust ELi tasandi toetuse järele ning seostatakse vajalike säilitusmeetmete rakendamine sõnaselgelt ELi-poolse kaasrahastamisega.

ELi LIFE'i fondist on alates 1992. aastast eraldatud enam kui 1,2 miljardit eurot näidis- ja parima tava projektidele, mis on suunatud hooldus- ja taastustegevusele Natura 2000 aladel kõikjal üle Euroopa. Teised ELi suuremad fondid, nagu põllumajanduse ja maaelu arengu fond, merendus- ja kalandusfond ning regionaalarengu fond, pakuvad olulisi Natura 2000-sse investeerimise võimalusi, mis aitavad tagada, et see täidaks oma osa Euroopa eri osade sotsiaal-majandusliku ülesehituse ja piirkondlike iseärasuste säilitamisel.

Kuigi need investeeringud on märkimisväärsed, on need majanduslikult väga mõttekad. Euroopa rohelise taristu selgroona toimib Natura 2000 tähtsa elutervete ökosüsteemide varamuna, mis pakub ühiskonnale ökosüsteemi, mille väärtust on hinnatud 200–300 miljardile eurole aastas.

Natura 2000 külastuspäevade arv on hinnanguliselt 1,2–2,2 miljardit päeva aastas, millega kaasnevate puhkehüvede väärtus on aastas 5–9 miljardit eurot.

Eesseisvad väljakutsed

ELi loodus- ja linnudirektiiv on tõestanud võimet luua ühiskonnale hiiglasuurt lisandväärtust, tuues kasu nii loodusele kui ka inimestele. Need on siiani jäänud ELi elurikkuse strateegia tuumaks. Hoolimata tänaseks saavutatud märkimisväärselt edust seisab ees veel palju tööd, et täita see ambitsioonikas eesmärk, mille ELi liikmesriigid on endale seadnud: peatada 2020. aastaks elurikkuse vähenemine Euroopas ja pöörata see protsess tagasi.

Olulisimad edasised ülesanded, mis on sõnastatud ELi elurikkuse strateegias, on eelkõige seotud ELi linnu- ja loodusdirektiivi täieliku ellurakendamisega. See tähendab võrgustiku täiendamist eelkõige avamerealadega, Natura 2000 alade piisava kaitse, hoolduse ja rahastuse tagamist, sidusrühmade teadlikkuse ja kaasatuse suurendamist, paremat nõuete täitmise tagamist ning üleeuroopalise tähtsusega elupaikade ja liikide tõhusamat järelvalvet.

Lisaks on tähtis tõhustada jõupingutusi, lõimides liikide ja elupaikade kaitse ning hoolduse nõuded laiemasse maa- ja veekasutuse poliitikasse – nii Natura 2000 raames kui ka väljaspool seda.

ELi linnu- ja loodusdirektiiv kannavad samas vilja juba praegu. Suuremate elupaikade laiaulatuslik hävitamine pole mitte üksnes vähenenud, vaid nii mõnegi liigi puhul on näha taastumise märke. Samuti on märkimisväärselt kasvanud meie teadlikkus vajadusest neid säilitada, millega kaasnevad paremad ja täpsemini suunatud kaitsemeetmed, mis saavad omakorda suuremat ELi rahalist toetust.

Teisest küljest on need direktiivid end õigustanud ka selle poolest, et on pannud inimesed tegutsema ühise eesmärgi nimel. Selge see, et bioloogilise mitmekesisuse taastumiseks on vaja meie abi, ent see tasub end mitmekordselt ära mitmesuguste hüvede näol, mida eluterve loodus ühiskonnale pakub.

Investeerimine Natura 2000-sse ei aita ELil mitte üksnes saavutada oma elurikkuse eesmärki, vaid tagab ka panustamise laiematesse säästava arengu eesmärkidesse, mis on sätestatud Euroopa 2020. aasta strateegias.

*Lisateavet
loodusdirektiiviga seoses
saavutatud edu kohta
leiate ülaltoodud
brošüürist.*

Lisalugemist Natura 2000 ja ELi elurikkuse kohta

- Teabeleht Natura 2000 majandusliku kasu kohta: 8 lk, 2013
- Loodusdirektiiv – 20 aastat elurikkuse kaitsmist Euroopas: 52 lk, 2012
- *EU Biodiversity Strategy to 2020* (ELi elurikkuse strateegia kuni aastani 2020: 28 lk, 2011)
- *Investing in Natura 2000 – for nature and people* (Investeerimine Natura 2000-sse: looduse ja inimeste hüvanguks: 24 lk, 2013)
- *Building a Green Infrastructure for Europe* (Rohelise taristu rajamine Euroopas: 24 lk, 2013)
- *Invasive Alien Species – a European Union response* (Euroopa Liidu vastumeetmed invasiivsetele võõrliikidele: 24 lk, 2014)

Kõik need on kättesaadavad keskkonna peadirektoraadi looduse ja elurikkuse lehel:

http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

Muud kasulikud internetilingid

- Natura 2000 auhinnaprogramm: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/awards/index_en.htm
- ELi LIFE'i programm: <http://ec.europa.eu/environment/life/index.htm>
- Natura 2000 alade vaatur: <http://natura2000.eea.europa.eu>

Fotode autorid

Esikaane foto: Puffins, *Fratercula arctica*, on Farne Islands, Scotland, UK © Hans Christoph Kappel/naturepl.com

Lk 4: Wildflower meadow on the slopes of Mont Blanc, France © Nando Machado Photography/iStock

Lk 5 vasakult paremale: Mediterranean sea © iStock; Beech forest, Hessen, Germany © Christian Mueringer/iStock; Kemer bog, Latvia © Ludmila Smite/iStock; Sand dunes, Waddensea, Netherlands © iStock

Lk 6–7: Dewerstone Wood, Devon, England, UK © Ross Hoddinott/2020VISION

Lk 8–9: Wild Iberian lynx, *Lynx pardinus*, Sierra de Andujar Natural Park, Andalucia, Spain © Oriol Alamany/naturepl.com

Lk 10–11: Striped dolphins, *Stenella coeruleoalba*, Azores, Portugal © Doug Perrine/naturepl.com

Lk 11 vasakult paremale: Schreiber's lizard, *Lacerta schreiberi*, Geres National Park, Portugal © Luis Quinta/naturepl.com; Gannets *Morus bassanus*, County Down, Republic of Ireland © Robert Thompson/naturepl.com; Marsh fritillary butterfly, *Euphydryas aurinia* © Jim Asher; Snowdrops, *Galanthus nivalis* © Ernie Janes/naturepl.com; Great Capricorn beetle, *Cerambyx cerdo* © J. Hlasek

Lk 12–13: Purple heron, *Ardea purpurea*, catching small fish, La Dombes Lake Area, France © David Pattyn/naturepl.com

Lk 14–15: The edible frog, *Rana esculenta* © Stefan Huwiler/naturepl.com

Lk 16–17: Atlantic grey seal, *Halichoerus grypus*. Member States are required to apply a strict species protection regime across the EU for this species © Alex Mustard/naturepl.com

Lk 18–19: Species-rich Mediterranean scrub, Kornati NP, Croatia © Wild Wonders of Europe/Popp-Hackner/naturepl.com

Lk 19 vasakult paremale: Black-veined white butterfly, *Aporia crataegi*, feeding on Viper's bugloss, *Echium vulgare*, Lagadin region, Lake Ohrid, Galicica © David Maitland/naturepl.com; Farmland with sheep, grass fields and hedgerows at Melplash, Dorset, England, UK © Colin Varndell/naturepl.com; Riisitunturi National Park, Finland © Wild Wonders of Europe/Zacek/naturepl.com; Danube sturgeon, *Acipenser gueldenstaedti* © Frei/ARCO/naturepl.com

Lk 20–21: Black-tailed godwit © Paul Hobson/naturepl.com

Lk 22–23: Voluntary wardens talking to local farmers, Somerset, UK © Nick Turner/naturepl.com

Lk 24–25: Party of fishermen using seine nets, Lac de Grandlieu, Passay, Loire Atlantique, France © Loic Poidevin/naturepl.com

Lk 26–27: Farmland with sheep, grass fields and hedgerows at Melplash, Dorset, England, UK © Colin Varndell/naturepl.com

Lk 27 vasakult paremale: Danube delta rewilding area, Romania © Magnus Lundgren/naturepl.com; Piles of wood timber trunks lumber yard, Germany © CreativeNature_nl www.gettyimages.com; Lakenheath Fen RSPB Reserve, Suffolk © Terry Whittaker/naturepl.com

Lk 28–29: European Roller, *Coracias garrulus*, Romania © Stefan Widstrand/naturepl.com

Lk 30–31: Looking out over mountains from summit, Queyras, France © Pascal Tordeux/naturepl.com

Lk 32–33: Footpath stile over dry stone wall, overlooking Lake Windermere, Lake District, Cumbria, England © Adam Burton/naturepl.com

Lk 34: Whooper swans, *Cygnus cygnus*, group in flight at dusk, Lancashire, UK © Ben Hall/naturepl.com

Laululuikede (Cygnus cygnus) parv videviku ajal. Lancashire, Ühendkuningriik.

